

DM.cult

25

Wereldster made in China?
Jane Zhang wil westerse
popwereld veroveren

tv-touché

► 33

'De slimste mens' is 'De mol'
Gilles Van Bouwel
'doet niets half z'n gat'

DM.focus

Hoe vrijen met machines tot juridische en ethische discussies zal leiden

Op komst:

seksrobots

en heel
veel vragen

Seksrobots. Ze bestaan (nog) niet maar toch is er al verhitte controverse over. Op een congres over vrijen met slimme machines raakten academici het zonet nauwelijks eens. Gaan ze menselijke relaties, liefde en erotiek verdringen en verkillen, of moeten we ze rechten geven en beschermen tegen mishandeling en verkrachting?

BARBARA DEBUSSCHERE EN SARA VANDEKERCKHOVE

S

eksrobots zijn indrukwekkend. In films en tv-series zoals *Westworld* van HBO zien ze er krek als mensen uit en gaan ze dus ook van bil met mensen. In de realiteit bestaan ze eigenlijk niet, maar slagen ze er toch in professoren in ethiek, filosofie en robotica heel erg op te hitsen. Alleen al het idee aan machines die wel heel erg op mensen lijken en waar we seks mee hebben, zorgt voor heftige debatten.

Afgelopen zomer moeide zelfs een voormalig VN-adviseur, Noel Sharkey, zich in de discussie met een oproep aan regeringen om te voorkomen dat robots door de seksindustrie worden ingezet. Begin deze week bogen academici zich op een internationaal congres in Londen dan weer over de ethische dilemma's die seks en liefde tussen mensen en machines creëren.

Zoals de vraag of je overspel pleegt wanneer je naast je echte partner iets hebt met een robot en of seks met robots mensen niet sociaal zal isoleren.

Volgens de organisatoren is dat geen dag te vroeg, want steeds meer mensen hebben interesse in seks met robots en ze zijn binnenkort even alomtegenwoordig als seksspeeltjes. Zo is op het congres onderzoek voorgesteld waaruit blijkt dat 40 procent van een groep van zo'n 300 'gemiddelde' mannen wel centen veul zou hebben voor een seksrobot die kan spreken en bewegen. Ook wie al een relatie heeft, bleek geïnteresseerd.

En hoewel dat niet zo opvalt, heeft zich de laatste jaren een cultuuromslag afgetekend als het gaat over onze gevoelens en gedachten over robots. Uit studies van het vermaarde Massachusetts Institute of Technology (MIT) uit de jaren tachtig en negentig bleek dat mensen zeiden dat ze zich liefdes- en vriendschapsbanden enkel kunnen voorstellen tussen mensen onderling. Maar nu zeggen steeds meer mensen dat ook robots die rollen kunnen vervullen.

"Dat verbaast me niet", zegt ook klinisch psycholoog/seksuoloog Chloé De Bie (KU Leuven), die een eindwerk over de kwestie publiceerde. "Ik kom net terug van de conferentie in Londen en het is duidelijk dat de interesse toeneemt."

Technisch te zwak

Voorlopig kan de technologie de fantasie wel nog niet volgen. Puur technisch zijn er namelijk nog geen robots die de mens fysiek nog maar benaderen. Siliconenhuid die wat op menselijke huid lijkt, bestaat wel al, maar beweging is een zwakte voor de meeste robots. Ze zijn log en kunnen amper over een blokje stappen, laat staan de Kamasutra uitvoeren. In bed zou je seksrobot je vandaag ook eerder verpletteren dan naar hoogtepunten brengen, want ze zijn loodzwaar. Mocht je de zowat 800 spieren in het menselijke lichaam aan je mechanische bedvriendje of -vriendinnetje willen meegeven, dan zou hij of zij nog meer motoren nodig hebben en dus nog zwaarder gaan wegen.

40%

van mannen zou volgens onderzoek centen veul hebben voor seksrobot die kan spreken en bewegen

Ook als het gaat over emotionele interacties is het niet veel soeps. Er bestaan al zorgroboten waarmee bejaarden simpele gesprekjes kunnen voeren, maar het gros van de modellen is heel erg voorgeprogrammeerd en benadert in de verste verte de subtiliteiten niet die vereist zijn voor intieme interactie.

"Het bestaat inderdaad nog niet", zegt De Bie. "Er zijn wel realistische sekspoppen en robot-aangestuurde seksspeeltjes, maar geen echte autonome poppen die reageren op menselijke reacties."

In 2010 zou wel de allereerste seksrobot zijn gelanceerd, Roxxy. Maar dat blijkt bij nader inzien wellicht een hoax. Niet alleen ziet Roxxy er bepaald onwezenlijk uit en kan ze enkel haar heupen bewegen en wat voorgeprogrammeerde zinnnetjes uiten, haar ontwerper laat zich nooit zien en wie een model koopt voor zo'n 7.000 dollar moet akkoord gaan met het 'eerst betalen en niet komen klagen als er iets misloopt'-principe.

Specialisten en gegadigden verwachten dan ook meer van de RealDoll, die in 2017 door het Amerikaanse bedrijf Abyss Creation zou worden gelanceerd.

Maar hoewel de seksrobot uit films dus nog niet bestaat, lijdt het volgens experts geen enkele twijfel dat hij/zij eraan komt. "Dat weet ik wel heel zeker", zegt De Bie, die net dat aspect onderzocht. "Technologisch wordt er wel degelijk steeds meer vooruitgang geboekt. Maar vooral: seksrobots haken in op twee krachtige fantasieën en verlangens van de mens. Ten eerste is er onze eeuwige obsessie met de maakbare mens, zoals je dat ook terugziet in *Frankenstein* en *Pygmalion*. Daarnaast zijn we allemaal op zoek naar de perfecte partner die ons op alle vlakken feilloos aanvoelt en bevestigt. De seksrobot boort die twee verlangens aan en daarom zal de zoektocht naar de creatie ervan niet ophouden."

Net daarom acht De Bie het cruciaal om nu al na te denken over de vele vragen die seksrobots oproepen. Het zijn er honderden, duizenden. Van 'Mag je een seksrobot maken die op Brad Pitt of op je ex lijkt?' en 'Is seks met een robot goed voor de seksuele ontwikkeling van jongeren?' tot 'Wat gebeurt er met alle gegevens die de robot opslaat over wat jij tussen de lakens meemaakt?'

De talloze vragen vallen grosso modo uiteen in twee categorieën: wat is de impact van seksrobots op ons en op menselijke relaties enerzijds en hoe moeten wij ons tot die intimiteitsmachines verhouden anderzijds.

Wat de impact op de mens betreft, is er vorig jaar een heuse anti-seksrobotcampagne gestart door de Britse ethicus Kathleen

Richardson (De Montfort University). Zij vult namelijk dat menselijke relaties killer en irrationeel dualistisch zullen worden en zeker vrouwen nog meer geobjectiveerd zullen worden wanneer seks met robots alomtegenwoordig zal zijn.

Fantasieën

Onderzoekers Katleen Gabriels (VUB) en Mieke Coeckelbergh (Universiteit van Wenen), die de kwestie van nabij volgen, vinden dat een beetje man overbodig zou raken. En de angst voor aloude vervangingsangst en angst voor technologie die hier opspeelt", zegt Gabriels. "Tot niet zo lang geleden was er ook een verbod op seksspeeltjes voor vrouwen in enkele Amerikaanse staten, want men vreesde dat man overbodig zou raken. En de angst voor individualisering en objectivering leeft nu al het gaat over internet en smartphones, bijvoorbeeld. Het is geen onlogische vraag, maar Richardson is overdreven conservatief in haar vrees."

Ze heeft tegenhangers die net de vele potentiële voordelen van seksrobots in de verf zetten, zoals minder soa's en ongewenste zwangerschappen, minder eenzaamheid, frustraties onzekere adolescenten en een beter seksleven omdat je met een robot al makkelijker eens kunt uittesten.

► Bij Realbotix in San Marcos, Californië, wordt hard gewerkt aan de RealDoll-sekspoppen.
© THE NEW YORK TIMES

Een andere vraag die zich opdringt: gelden dezelfde normen en waarden, of kunnen we ons meest zieke fantasieën erop botvieren? Iemand verkrachten, misbruiken of folteren is bij wet verboden, maar aangezien robots geen gevoelens of rechten hebben, kunnen ze in principe ook niet het slachtoffer zijn van misdrijven. Op die manier zouden ze de perfecte uitlaatklep kunnen zijn voor wat in realiteit strafbaar is. En dan zouden er bijvoorbeeld ook kinder- of dienrobots op de markt kunnen komen voor seksuele doeleinden.

Ideeën die uiteraard weerstand oproepen. "Enerzijds heb je diegenen die beweren dat zulke robots bepaald gedrag zullen kanaliseren", zegt professor seksueel strafrecht Gert Vermeulen (Universiteit Gent). "Dat een pedoseksueel dankzij een kinderseksrobot bijvoorbeeld geen drang meer zal voelen om echte kinderen aan te randen. Maar even goed zijn er experts die denken dat dit zo'n gedrag in de hand zal werken en zal normaliseren."

Psychiater Nils Verbeeck bijvoorbeeld van het Forensisch Initiatief voor Deviante Seksualiteit (Fides), is absoluut tegen kinderrobots. "Ik vind dat we ergens een grens moeten trekken. We mogen kinderen niet voorstellen als lustobjecten. Als maatschappij zouden we hiermee een verkeerd signaal geven: enerzijds is het verboden om seks te hebben met kinderen, anderzijds mogen kinderen wel als seksobject

'Sommigen beweren dat zulke robots bepaald gedrag, zoals seks met kinderen, zullen kanaliseren. Anderen denken dat dit zo'n gedrag in de hand zal werken'

GERT VERMEULEN (UNIVERSITEIT GENT)
PROFESSOR SEKSUEEL STRAFRECHT

worden gezien. Door zulke robots toe te laten, ga je ethisch over de schreef."

Professor Vermeulen is genuanceerder. "Onderzoek heeft uitgewezen dat bij een subgroep van pedoseksuelen dit soort alternatieven wel degelijk soelaas kunnen bieden. Sommigen zullen altijd overgaan tot echte daden, anderen zijn 'geholpen' met virtuele alternatieven."

Gaat het over seks met kinderen, dan zijn op dit moment in Europa ook virtuele alternatieven verboden. Virtuele kinderporno is strafbaar, ook al gaat het louter om tekeningen of fictieve figuren. Een 25-jarig meisje dat zich kleedt als een 14-jarige in een pornofilm? Mag niet, net omdat het ervoor zou zorgen dat 'seks met kinderen' genormaliseerd wordt.

"Dus zie ik niet hoe pakweg kinderrobots ooit goedgekeurd zouden worden. In de Verenigde Staten valt dit onder de categorie 'vrijheid van meningsuiting'", zegt Vermeulen. "Het puur denken aan seks met een kind is niet strafbaar, dus de virtuele vorm ervan ook niet. Die virtuele vorm wordt gezien als een verlengstuk van de fantasie. En dat opent de deur voor kinderrobots."

Voor volwassen seksrobots verwacht de Gentse prof dat Europa net zo streng zal zijn. "In Groot-Brittannië werden onlangs bepaalde soorten porno verboden. Fistfucking, facesitting... Dat mag daar niet meer, terwijl dat nu niet de meest extreme dingen zijn. Er is echt een tendens om daar heel erg verkrampd mee om te

gaan. Dus ik zie niet hoe Europese overheden zullen zeggen: verkracht thuis gerust je elke avond je seksrobot."

Rechten voor robots

Een heleboel juridische en ethische vragen stapelen zich op en het maatschappelijk debat en de politiek pikt er maar beter op in, want plots kan de seksrobot wel degelijk zijn opwachting maken, stellen de specialisten. Sommigen verwijzen naar de porno-industrie als mogelijke katalysator, zoals die sector ook ooit de VHS-cassette tot absolute verkoophit bombardeerde.

"Het lijkt nu nogal een marginaal fenomeen dat vooral leeft bij mensen die zich nu met sekspoppen bezighouden. Maar we weten uit vorige technologische revoluties dat het plots heel snel kan gaan", zegt Coeckelbergh. "Ook de smartphone en de digitalisering waren er plots massaal en hebben ook allerlei impact op ons, roepen vragen op over menselijke relaties, privacy, individualisering, en zelfs daar hebben we nog maar amper antwoorden op."

Wat bijvoorbeeld ook leeft, is de vraag of toekomstige humanoids rechten zouden moeten hebben. Zodra robots er echt als mensen beginnen uit te zien en over artificiële intelligentie beschikken, dichten we ze ook menselijke eigenschappen toe. En ontstaat de reflex om hen dezelfde rechten toe te kennen. Niet voor niets is er vandaag een stroming die daar voor ijvert.

Experts zijn daar echter sceptisch over. "Het kan niet de bedoeling zijn dat robots dezelfde rechten krijgen als mensen", zegt Vermeulen. "Het zijn machines, niet meer dan dat."

De kans dat robots ooit zelfbewustzijn zullen hebben zoals de mens achten de meesten inderdaad erg klein. Gabriëls: "In die zin zijn er toch wel dringender discussies over robots te voeren. We moeten de dingen in perspectief blijven zien. Vandaag zijn er al drones en andere vormen van oorlogsrobots die ethische en morele vragen oproepen die maar weinig aandacht krijgen. Die kwesties zijn relevanter dan de vraag of je een robot rechten moet geven of niet te brutaal mag aanpakken. Dat is ongeveer even relevant als je afvragen of we de talloze robots die 'als slaven' in de fabrieken werken uit hun lijden moeten verlossen terwijl die dingen niet lijden. Of je verdiepen in de vraag of je tamagotchi mag mishandelen."

"Volgens Coeckelbergh is het desalniettemin interessant om naar aanleiding van robots na te denken over hoe we met mensen en niet-mensen moeten omgaan. Seksrobots en andere sociale robots dwingen ons om ons moreel kompas te bevragen."

Kussen van op afstand

Op de realistische seksrobot die echt aan onze intiemste wensen voldoet is het nog wachten, maar op de Seks en Liefde met Robots-conferentie zijn ook toepassingen voorgesteld die je seks- en liefdesleven fiks kunnen oppeppen dankzij de nieuwste technologische snuffjes. Zo is er nu de Kissenger: een app die geliefden met een latrelatie de kans biedt om elkaar toch te kussen via het internet. Het is een felgekleurde huls voor over je

en aandrijfsensoren die jouw kus opslaan en doorsturen naar de ontvanger voor wie exact diezelfde kus opnieuw gecreëerd wordt. Bij de app zit ook een toepassing voor een videogesprek.

De ontwerpers benadrukken dat kussen de meest directe en universele uiting van affectie en intimiteit is, en de manier bij uitstek is om een relatie levendig te houden. Al geven ze wel toe dat er technisch nog een weg af te leggen is. **Gegadigden die de Kissenger al hebben getest, vinden bijvoorbeeld dat kussentje de vorm van een mond zou moeten hebben, wat niet het geval is. Ook missen ze een tong.**

Maar de makers stellen dat dit al een eerste stap is om alvast te wennen aan fysieke affectie op afstand en dat ze nu al sleutelen aan een nieuw prototype waarin ook geur is ingebouwd. Op die manier zou je tijdens het kussen op afstand ook de hoogstpersoonlijke geur van je geliefde kunnen ervaren. Ze vinden het trouwens ook belangrijk te benadrukken dat Kissenger niet alleen voor seksuele partners is bedoeld. Ook ouders die op zakenreis zijn kunnen er hun kinderen thuis een nachtzoen mee geven. (BRB)

smartphone met een uitnodigend plastic kussentje onderaan. De bedoeling is dat je het kust. Op die manier worden de vibraties die je kus veroorzaken doorgestuurd naar eenzelfde kussentje op de telefoonhuls van je geliefde, waar op de planeet die zich ook bevindt.

